

**Látogatás és tanulmányút Lengyelország dél-keleti területére, Érd és Diósd
testvértelepüléseibe
2025.05.21-24.**

2025. május 21-én, a kora reggeli órákban indultunk 44-en a lengyelországi Kárpátaljára. Előttünk Lubaczowig kb. 580 km megtétele várt ránk.

A hosszú úton vezetőinktől, a két történésztől, Bazsóné Megyes Klárától és Dózsa Lajostól, valamint a nyelvész és nem mellesleg lengyel Sebestyénné Majchrowska Ewától sok információt hallhattunk a Felvidékről, a Duklai-hágóról, annak gazdasági, hadi jelentőségéről, Halicsról, a lengyel és magyar történelem összefonódásáról az Árpád-kortól a XX. századig, a lengyel nemzetről, nyelvről.

Megtudhattuk, hogy igen nagy sértés – az egyébként közkeletű – „huj huj hajrá” buzdítás, hogy a „cipó” szavunk hallatán korántsem a finom kenyér jut eszébe a lengyeleknek.

A nap utolsó szakaszában meglátogattuk, a XV. század végén épült haczówi Mária Mennybemenetele- és Szent Mihály-templomot, Lengyelország legnagyobb és legrégebbi boronafalas épületét. A templom belsejét 1494-ből származó figurális falfestmények díszítik, valószínűleg ez a legrégebbi ilyen típusú festett templombelső Európában, mely az UNESCO Világörökség része.

A késő-délutáni órákban érkeztünk Lubaczówba, Érd testvérvárosába, ahol a Dínóhoz nevű szállodában nyertünk elhelyezést. Este meglepték társaságunkat a Lubaczowi Lengyel-Magyar Baráti Társaság alapító és jelenlegi tagjai: Tadeusz Zaremski elnök, Zenon Swatek, a járás alelnöke, Barbara Luczkowska múzeológus, Roman Lancucki képviselő, valamint Stefana Sierkowska cukrászda tulajdonos.

Második napunkon - Barbara Luczkowska idegenvezető vezetésével - a lubaczowi múzeumban a város történelmével ismerkedtünk, meglátogattuk a városközpontban található templomot, melynek érdekessége, hogy a korábban itt állt templom köré, azt megőrizve építették a bazilikát. Koszorút helyeztünk el a templom falán, és a Szabadság emlékművön. Basznia Dolna skanzenjében ismerkedtünk az itt élt népek múltjával, Horyniecben töltöttünk némi szabadidőt, mely városka világhírű a gyógyiszapjáról és a múltbéli üveggyártásáról. A következő állomásunkon, az ukrán határövezetben fekvő, Radruzban, megtekinthettük a Szent Paraszkeva tiszteletére felszentelt, - az UNESCO Világörökség részét képező – fatemplomot. Majd Cieszanówba, Diósd testvérvárosába vezetett utunk, ahol a városka képviselőjével találkoztunk a napjainkban felújítandó templomukban.

Az estét – városi házigazdáinkkal – jó hangulatú találkozóval zártuk.

Utazásunk harmadik napján – ismét Barbara Luczkowska idegenvezető vezetésével - Przemyslbe indultunk, ahol elsőként a Przemysl erőd kétszeres

védelmi gyűrűjének külső körén a XII. számú, Werner erődítményt látogattuk meg. Az erőd-rendszer egyike Európa három legnagyobb erődjének, az első világháború kitörése napján a külső gyűrű 45 km volt. Építése 1853-ban kezdődött.

Ezt követően esőben fotózkodtunk a Tatár-dombon, majd megkerestük a város egyik haditemetőjében az I. világháborúban, (pontosabban 1914-15-ben) a város védelmében elesett osztrák és magyar katonák sírjait és emléktábláját. Két Gyóni Géza verssel (aki haditudósítóként itt szolgált) koszorúval és mécsesekkel emlékeztünk honfitársainkra.

A városka főterén találkoztunk Svejkkal, megnéztük a huszárok szobrait, megkóstoltuk a lengyel sört és süteményeket.

A délutáni órákban meglátogattuk a krasiczyni kastélyt, mely a késő reneszánsz építőművészet gyönyörű alkotása. Az épület négyzet alakú, a négy oldalfala a négy égtájat szimbolizálja, és a négy sarokban négy különböző torony áll: az Isteni, a Pápai, a Királyi és a Nemesi. Az építő szerint ezek mint szimbólumok tükrözik a világ, a társadalom örök rendjét. Az épületet egy gyönyörű park veszi körül.

Napunkat ismét finom vacsora koronázta, mely után még sokáig énekeltünk, beszélgettünk.

Utunk utolsó reggelén még bevásároltunk Lubaczowban a – közismert és csak ott kapható – lengyel édességekből, sajtokból, sörökből.

Még lengyel földön, Przeworskban, megnéztük a városka gótikus templomát, a templomon belül felépített Jézus sírját egy mosolygós, fiatal vikárius idegenvezetésével, majd kalandoktól sem mentes úton 22 óra körül érkeztünk Érdre.

Ismét egy olyan utazáson vehettünk részt, amelyen számos csodáját láthattuk az épített örökségnek, gazdagíthattuk történelmi ismereteinket, jobban megismerhettük egymást és – talán – közelebb kerültünk a lengyel lélekhez.

Érd, 2025. május 26.

Bencsik Ildikó